

CITO IN HET VELD; ZO WERKT CO-CREATIE IN DE PRAKTIJK

Het onderwijs in Nederland verder helpen en krachtiger maken op basis van wetenschappelijke kennis. Dat is wat Cito voor ogen heeft. Voorzitter van de Raad van Bestuur van Cito, Anneke Blok, omschreef in het vorige nummer al dat de organisatie hierbij met twee benen in de praktijk wil staan. Door: 'meer op maat werken, in gesprek gaan met scholen en met innovatieve zaken als het Citolab zorgen dat scholen precies dát instrument krijgen dat voor hen optimaal werkt.' De Nieuwe Leraar ging met een medewerker research & development van Citolab mee naar twee scholen die zeer betrokken zijn bij het mede ontwikkelen van het online toetsplatform 'Groeimeter'.

Op de NOT van 2017 introduceerde Cito deze nieuwste innovatie. Inmiddels hebben al meer dan 160 scholen interesse getoond voor de pilot van Groeimeter. Samen met leerkrachten en leerlingen ontwikkelt Cito het concept nu verder. In het kort: het biedt een formatief toetsplatform dat snel inzichtelijk maakt waar een leerling staat en wat diens volgende doel is. Leerlingen werken met bijvoorbeeld de methode of eigen materialen van school aan de leerdoelen. Wie inschat dat hij zijn doel beheerst, gaat naar Groeimeter. De leerkracht heeft daarin de doelen klaargezet die aansluiten bij het niveau van de betreffende leerling. Die laat op zijn beurt zien wat hij kan in de vorm van korte, praktische opdrachtjes. Denk aan het beantwoorden van zeven online vragen (dit specifieke aantal is een van de uitkomsten van de eerste pilot), maar ook iets opmeten of het maken van een tekening. Na afloop checken leerlingen zelf hun opdrachtuitwerking. Ze zien dan direct of ze gegroeid zijn of misschien nog wat extra oefening nodig hebben. Ook zien ze wat hun volgende leerdoel is. Het is als het ware een constante *'feedbackloop'*. Saskia Wools, manager Citolab: "We willen uiteindelijk een zo generiek mogelijk product ontwikkelen. Dat doen we door constant met scholen te zoeken naar oplossingen die aansluiten bij wat ze nu doen en nodig hebben. Wie anders dan een leerkracht kan hiervoor beter suggesties geven? Die staat immers dagelijks voor de klas. Maar: innoveren vraagt ook van ons om af en toe een ander spoor te durven kiezen. De meest voor de hand liggende oplossing is niet altijd de beste. We gaan bij een eerste ontwerp enerzijds op de ideeën van scholen af, maar kiezen af en toe vanuit onze expertise voor een ander pad. Hoe we ook tot een idee komen; het belangrijkste is dat we samen met scholen experimenteren, zodat we samen leren van onze fouten en samen successen behalen."

EIGEN REGIE

Groeimeter geeft niet alleen de leerkracht regie, maar ook de leerling zelf. Het leren wordt daarmee veel meer van de leerling zelf. Het wordt 'Ik wil laten zien dat ik iets geleerd heb' en dat is een andere benadering dan een toets 'opgelegd' krijgen. Een van de scholen die mee-experimen-

teert en meedenkt, is openbare basisschool De Dorpsbeuk in Scherpenzeel. Intern Begeleider Marian Brinkhuis: "We werken al met Snappet. Het liefst zouden we methodetoetsen met bijbehorende 'harde' cijfertjes helemaal loslaten. Groeimeter zou dan voor ons als extra meetmoment fungeren; in Snappet kunnen kinderen oefenen en Groeimeter willen we als beheersingstoets gebruiken. Leerlingen krijgen bij ons geen rapport, maar bouwen aan een portfolio dat we periodiek bespreken met zowel ouders als kind. De beoordeling die leerlingen bij ons krijgen, is 'beoefenaar', 'kenner' of 'expert'. Uitleg van lesstof geven we aan groepjes die hetzelfde niveau hebben; dat kunnen ook kinderen uit verschillende klassen zijn. Leerlingen hebben een eigen leerproces - volgen eigen doelen via een eigen leerweg - dat over verschillende tijdspaden loopt. Groeimeter is voor ons ideaal, omdat we het heel individueel en toegepast kunnen inzetten."

AANSLUITEN OP INZICHT LEERKRACHT

Ineke Salentijn is intern begeleider op de Sterrenschool in Apeldoorn. Ook zij experimenteert mee met Cito. Op de Sterrenschool werkt elke leerling aan een eigen set doelen, passend bij zijn of haar niveau. Groeimeter past daar mooi bij. Ineke gaf tijdens een eerder bezoek van Cito aan dat ze zich zorgen maakt om de drukte die ze om het fenomeen toetsen heen hebben 'gebouwd'. "Daar word ik een beetje naar van" legt ze uit. "Liever zie ik dat kinderen veel oefenen en dan - wanneer ze iets beheersen - zelf een Groeimetertoetsje doen." Daarom zou ze ook graag in wat grotere eenheden toetsen, zoals in 'cruciale leermomenten'. Ineke: "Niet elk leerdoel - bij wijze van spreken elke rekentafel - hoeven we afzonderlijk te toetsen. Je wilt ook tijd overhouden voor instructie en om, los van toetsjes, een kind te vragen hoe het gaat en waarmee je het kunt helpen". De behoefte van de Sterrenschool aan wat grotere toetseenheden kwam ook bij andere scholen naar voren. Vandaar dat Cito vandaag aan Ineke een indeling voorlegt waarbij de doelen zijn ondergebracht in grotere eenheden. Ze kijkt en denkt mee en laat voorbeelden zien van de omvang van de doelen die ze nu gebruikt. Vanuit haar ruime onderwijservaring kan ze veel waardevolle input geven. Na de indeling

en inhoud van de leerdoelen, is de vormgeving aan de beurt. Ineke kijkt samen met de ontwerper van Cito achter de laptop mee hoe het doelenscherf er volgens haar zou moeten uitzien. Wil je als intern begeleider een volgorde van een methode of SLO kunnen kiezen? En wil je daar voor nog aanpassingen aan kunnen doen?

Marian Brinkhuis van de Dorpsbeuk zegt daarover: “Voor nu zou de volgorde van de methode goed zijn. Maar in de toekomst zou het mooi zijn als we met doelen kunnen schuiven. Dat lijkt me toekomstbestendiger. Voor ons is de hoofdzak om op het juiste niveau bij ieder kind aan te sluiten; dat is zó belangrijk. We staan zeker open voor nieuwe mogelijkheden, daarom zijn wij ook proeftuin voor Groeimeter. Tot nu toe zijn leerlingen enthousiast over wat ze in de pilotperiode hebben gezien. Wat wij merken, is dat het kinderen enorm motiveert in hun leerproces als ze weten dat ze vervolgens zelf kunnen gaan kijken of ze iets beheersen.”

BELANGRIJKE STEM LEERLINGEN

Resa, Britt en Rens zitten in groep 6 van de Dorpsbeuk. Ze testen de feedback bij een Groeimeter-toets. Het gaat in dit geval om een verhaaltjessom. Alleen weten dat je antwoord ‘goed’ of ‘fout’ is, is te karig. Dat vinden ze alle drie. Ze willen graag weten waarom. Daarop krijgen ze drie verschillende hints te zien. Bij een van de drie schieten ze in de lach. Rens: “Die maakt het te makkelijk! Je moet wel zelf nadenken, anders leer je niks.” Ze kiezen de meest

sobere hint, want die helpt hen wel op weg, maar laat ook nog wat te puzzelen over. Het leuke is, dat ze hun taak serieus nemen en echt bespreken wat ze belangrijk vinden. Vervolgens buigen ze zich over het design; ze zien het liefst de hint, wanneer ze die aanklikken, over de som heen schuiven. Ook met deze zeer praktische informatie kan Cito vervolgens weer verder bouwen aan de fundamenteën van Groeimeter. Met als doel binnenkort een eindproduct te presenteren, waardoor zoveel mogelijk leerkrachten en leerlingen zich ondersteund en geholpen voelen.

Achtergrond

Cito zet haar expertise en ervaring in om het onderwijs van morgen krachtiger te maken. Vanuit de drijfveer ‘Gelijke kansen voor iedereen’ ontwikkelt Cito objectieve meetinstrumenten die goed en eerlijk inzicht geven in ontwikkeling en mogelijkheden, ongeacht iemands afkomst, status of geld. En om bij te dragen aan gelijke toegang tot vervolgonderwijs. Daarvoor bundelen ze hun krachten met het onderwijs, klanten en stakeholders.

Meer weten over Citolab? Kijk op www.citolab.nl